

Santa Creu
d'Olorda,
la muntanya
de Sant Feliu:
Patrimoni i
paisatge

Sant Feliu
d'abans

Setmana del Patrimoni

Del 22 de setembre al
2 d'octubre de 2016

Ajuntament de
Sant Feliu
de Llobregat

Presentació

Per tercer any consecutiu la ciutat torna la mirada al passat per conèixer millor i posar en valor el patrimoni històric. Des del 22 de setembre al 2 d'octubre se celebra la tercera edició de la Setmana del Patrimoni, que d'aquesta manera es consolida en el calendari cultural de Sant Feliu.

Si en l'edició anterior els actes es van centrar en la transformació industrial de la ciutat, enguany el focus està posat sobre la muntanya i el paisatge. El centenari de la dissolució del municipi de Santa Creu d'Olorda, el 1916, i la incorporació del seu territori als pobles limítrofs de Molins de Rei, Sant Feliu de Llobregat i Sarrià, serà el fil conductor per descobrir el llegat rural de l'antic municipi i repensar la relació de la ciutat amb el territori no urbanitzat que l'envolta.

Masies, camins, ermites i feixes d'origen remot ocuparan la nostra atenció durant aquests dies, però també els usos actuals i les possibilitats que ofereixen aquests espais per al gaudi col·lectiu al segle XXI. Així, el patrimoni pren sentit i valor com un recurs que cal preservar, però que també cal posar al servei de les persones.

Un programa d'activitats tan ric i divers no podria ser possible sense l'activa participació de moltes entitats: Arrels Locals, l'Agrupació de Recerca i Estudis de Sant Feliu (ARES), Creació 90, Fotògrafs de l'Ateneu, l'Associació d'Amics de les Roses, el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat (CEBLL), l'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat (ACBL), la Universitat Social Autogestionada (USLA)-Ateneu Santfeliuenc, l'Associació Kaleidoscopi-Sant Feliu i l'Agrupació Excursionista Sant Llorenç, així com la Biblioteca Montserrat Roig, el col·legi Mare de Déu de la Mercè, CineBaix, el Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat i la Colla de Geganters de Sant Feliu de Llobregat, han esmerçat molts esforços que aviat donaran fruits. Tot el nostre agraïment per la seva tasca.

Us convido a participar en alguna de les moltes activitats que componen el programa de la Setmana del Patrimoni. Segur que trobareu un itinerari, una taula rodona o una exposició que us ajudarà a descobrir racons oblidats de la nostra història i la nostra geografia.

Manel Martínez
Regidor de Cultura

Fins al 14 de setembre

**Concurs de fotografia digital
"Patrimoni de Sant Feliu de
Llobregat"**

Del 19 de setembre al 2 d'octubre

**Recull bibliogràfic del patrimoni
paisatgístic de Sant Feliu**
Biblioteca Montserrat Roig

Dijous 22 de setembre, 19 h

**Inauguració de la III Setmana de
Patrimoni "Santa Creu d'Olorda,
la muntanya de Sant Feliu:
patrimoni i paisatge"**
Palau Falguera (Sala dels Àustries)

Del 22 de setembre al 2 de d'octubre

**Exposició Finestres al passat de
Sant Feliu**
Carrers de la ciutat

Del 22 de setembre al 2 d'octubre

**Exposició "Patrimoni de Sant
Feliu de Llobregat". Fotografies
participants al Concurs de
fotografia digital 2016**
Palau Falguera (Sala del Cigne)

Del 22 de setembre al 13 d'octubre

**Exposició dels Originals de Santa
Creu d'Olorda**
Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Del 22 de setembre al 16 d'octubre

**Exposició "Olorda, una història
compartida"**
Palau Falguera (Sala d'exposicions)

Divendres 23 de setembre, 19 h

**Xerrada "Els camins històrics
de Santa Creu d'Olorda i
l'aprofitament dels recursos"**
Sala d'actes de l'Arxiu Comarcal
del Baix Llobregat

Dissabte 24 de setembre, 10.30 h

**Itinerari. Sant Feliu, Santa Creu i
Sarrià: el patrimoni com a nexa
d'unió**
Punt de trobada: pl. Estació
Informació i inscripcions:
setmanapatrimonisf@gmail.com

Dissabte 24 de setembre, 17.30 h

**Itinerari per les Finestres al
passat de Sant Feliu**
Punt de trobada: c/ Rectoria - pl.
Vila
Informació i inscripcions:
setmanapatrimonisf@gmail.com

Diumenge 25 de setembre, 9 h

**XXVI Caminada popular per
l'antic terme de Santa Creu
d'Olorda**
Punt de trobada: pl. Vila

Dilluns 26 de setembre, 19 h

**Taula rodona: "Santa Creu
d'Olorda, patrimoni i paisatge"**
Centre Cívic Mas Lluí (Sala d'actes)

Dimarts 27 de setembre, 19 h

**Xerrada "El futur del conjunt
industrial de la Sànon.**
Patrimoni o neteja?"
Ateneu Santfeliuenc (Aula de
Cultura)

Dimecres 28 de setembre, 18 h

**Conte La Llegenda del cavaller
Guillem d'Olorda, Violant de Bar
i el Drac**
Sala dels Àustries del Palau
Falguera

Dimecres 28 de setembre, 19 h

**Xerrada - Debat sobre el
Parc Agrari: usos agrícoles i
patrimonials dintre d'un espai
natural**
Centre Cívic Les Tovalloles

Dijous 29 de setembre, 18 h

**La relació entre Santa Creu
d'Olorda i la Fundació del col·legi
Mare de Déu de la Mercè**
Punt de trobada: col·legi Mare de
Déu de la Mercè

Informació i inscripcions:
setmanapatrimonisf@gmail.com

Dijous 29 de setembre, 19 h

**Projecció del documental *Món
de pagès (Masies de Sant Feliu
de Llobregat)***
CineBaix

Divendres 30 de setembre, 19 h

**Xerrada "La vida quotidiana
a Santa Creu d'Olorda. Els
testimonis de qui van ser veïns i
veïnes"**
Agrupació Excursionista Sant
Llorenç (c/ Torras i Bages, 13)

Dissabte 1 d'octubre, 17.30 h, i diumenge 2, 11 h

**El Sant Feliu de les roses.
Itinerari pel paisatge urbà a
través de la tradició roserística
de la ciutat**
Sortida: pl. Vila
Arribada: Palau Falguera
Informació i inscripcions:
setmanapatrimonisf@gmail.com

Dissabte 1 d'octubre, 19 h

**Lliurament de premis a les
persones guanyadores del
concurs de fotografia digital**
Palau Falguera (Sala del Cigne)

Diumenge 2 d'octubre, 12.30 h

**Visita al Camí del Sagrament i a
l'entorn de la cimentera Sànon**
Punt de trobada: Palau Falguera

Exposicions

Església de Santa Creu d'Olorda i terrassa del bar. Fotògraf, Sergio Ayala Benítez. ACBL. Col·lecció d'imatges ciutadanes de Sant Feliu de Llobregat. Cedida per Sergio Ayala Benítez

Excursió de dones santfeliuenques a Santa Creu d'Olorda. Fotògraf desconegut. ACBL. Col·lecció d'imatges ciutadanes de Sant Feliu de Llobregat. Cedida per Joan Viñolas Dot

Finestres al passat de Sant Feliu

Del 22 de setembre al 2 de d'octubre

Exposició a l'aire lliure

T'imagines vivint a una de les masies d'aquest antic municipi desaparegut el 1916? A través de fotografies antigues ens endinsarem en el paisatge que envolta Sant Feliu i la seva muntanya.

Organitzador: Arrels Locals

“Olorda, una història compartida”

Del 22 de setembre al 16 d'octubre

Sala d'exposicions del Palau Falguera

Exposició sobre la història i el patrimoni natural i cultural del territori d'Olorda, antic terme municipal de Santa Creu d'Olorda.

Possibilitat de fer visites comentades.

Telèfon: 936 666 703 o 936 663 527.

Organitzadors: Ajuntament de Sant Feliu, Arxiu Comarcal del Baix Llobregat (ACBL) i Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat (CECBLL)

“Patrimoni de Sant Feliu de Llobregat” Fotografies participants al concurs 2016

Del 22 de setembre al 2 d'octubre

Sala del Cigne del Palau Falguera

Una panoràmica del patrimoni natural i arquitectònic de l'antic municipi de Santa Creu d'Olorda, a través dels ulls dels participants al concurs de fotografia.

Organitzadors: Creació 90, Fotògrafs de l'Ateneu i Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat

Fotografia guanyadora del concurs 2015. Fotògraf, J. Mallofré.

Exposició dels Originals de Santa Creu d'Olorda

Del 22 de setembre al 13 d'octubre

Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Mostra de documents originals de l'Arxiu sobre Santa Creu d'Olorda: pergamins, fotografies, postals, dibuixos, aquarel·les, document textuals, llibres, etc. Es podrà visionar tots els fons fotogràfics sobre el tema.

Organitzador: Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Establiment d'una peça de terra atorgada per Llorenç Noguera, del terme del castell d'Olorda, a favor de Bernat Planes, del mateix lloc. Molins de Rei. 1430, maig, 18. ACBL. Fons Planas Cuyàs. Codi 97.

Recull bibliogràfic del patrimoni paisatgístic de Sant Feliu

Del 19 de setembre al 2 d'octubre

Biblioteca Montserrat Roig

La Biblioteca Montserrat Roig s'uneix a la III Setmana del Patrimoni amb el recull bibliogràfic del patrimoni paisatgístic i arquitectònic de l'antic terme municipal de Santa Creu d'Olorda, Sant Feliu de Llobregat i el Parc natural de Collserola.

Organitzador: Biblioteca Montserrat Roig

Biblioteca Montserrat Roig.

Seu del districte de Sarrià Sant Gervasi on es conserven els atributs de l'alcaldia de Santa Creu d'Olorda.

Sant Feliu, Santa Creu i Sarrià: el patrimoni com a nexa d'unió

Dissabte 24 de setembre, 10.30 h

Punt de trobada: pl. Estació

Sant Feliu i Sarrià van créixer marcats pel paisatge de Collserola i a partir de 1916 els dos van incorporar una part del terme municipal de Santa Creu d'Olorda. Us convidem a descobrir una part de Barcelona que encara conserva sorprenents connexions amb la nostra ciutat.

Informació i inscripcions:

setmanapatrimonisf@gmail.com

Organitzador: Associació Kaleidoscopi-Sant Feliu

Masia de Ca n'Albareda. Fotògraf, Enric Gargallo. ACBL. Col·lecció d'imatges ciutadanes de Sant Feliu de Llobregat. Cedida per Enric Gargallo.

Itinerari per les Finestres al passat de Sant Feliu

Dissabte 24 de setembre, 17.30 h

Punt de trobada: c/ Rectoria – pl. Vila

Alguns recordaran amb nostàlgia la vida rural, els masos i els camins que pujaven a la muntanya. D'altres descobriran la història de la gent que vivia a Santa Creu d'Olorda. Tot això i molt més veurem en aquest itinerari guiat.

Informació i inscripcions

setmanapatrimonisf@gmail.com

Organitzador: Arrels Locals

La relació entre Santa Creu d'Olorda i la Fundació del col·legi Mare de Déu de la Mercè

Dijous 29 de setembre, 18 h

Punt de trobada: col·legi Mare de Déu de la Mercè

El 1879 es posava en funcionament el col·legi Mare de Déu de la Mercè. L'ànima d'aquest projecte va ser la Germana Rita Parella, nascuda al municipi de Santa Creu d'Olorda, qui va dirigir el centre fins gairebé l'any 1901.

Informació i inscripcions:

setmanapatrimonisf@gmail.com

Organitzador: col·legi Mare de Déu de la Mercè

A l'esquerra, dempeus, la Germana Rita Parellada, de la Santa Creu d'Olorda, i fundadora del col·legi.

El Sant Feliu de les roses. Itinerari pel paisatge urbà a través de la tradició roserística de la ciutat

Dissabte 1 d'octubre, 17.30 h,

i diumenge 2, 11 h

Sortida: pl. Vila. Arribada: Palau Falguera

Una visita guiada pel paisatge urbà dels anys trenta del segle XX fins als nostres dies. Un recorregut amb trenet turístic pels espais més singulars de la història i la realitat actual de les roses a la ciutat de Sant Feliu.

Informació i inscripcions:

setmanapatrimonisf@gmail.com

Organitzador: Amics de les Roses

Roserar de Dot i de Camprubí. Fotògraf, Jaume García.

Xerrades

Inauguració de la III Setmana de patrimoni. “Santa Creu d’Olorda, la muntanya de Sant Feliu: patrimoni i paisatge”

Dijous 22 de setembre, 19 h

Sala dels Àustries del Palau Falguera

Conferència inaugural a càrrec de l'historiador Josep Fernández Trabal. Posteriorment s'inaugurarà l'exposició del Concurs de fotografia digital “Patrimoni de Sant Feliu de Llobregat” i l'exposició “Olorda, una història compartida”.

Els camins històrics de Santa Creu d’Olorda i l’aprofitament dels recursos

Divendres 23 de setembre, 19 h

Sala d’actes de l’Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Conferència a càrrec de Jordi Corregidor, geòleg i coneixedor de la muntanya d’Olorda, i presentació de l’estudi sobre els camins històrics.
Organitzador: Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Taula rodona: Santa Creu d’Olorda, patrimoni i paisatge

Dilluns 26 de setembre, 19 h

Sala d’actes del Centre Cívic Mas Lluí

Amb la participació de: M. Luz Retuerta, historiadora i directora de l’ACBL; Jordi Jiménez, arqueòleg; Josep M. Gelabert, historiador i membre de l’ACBL; Esther Hachuel, historiadora i directora del CECBLL; Conxita Solans, historiadora; Gemma Tribó, historiadora i membre del CECBLL, i Engràcia Miquel, biòloga del Centre d’Aprenentatge de Can Santoi.
Organitzador: CECBLL

Xerrada El futur del conjunt industrial de la Sànsion. Patrimoni o neteja?

Dimarts, 27 de setembre, 19 h

Aula de Cultura de l’Ateneu Santfeliuenc

El conjunt industrial de la Sànsion planteja dubtes sobre el seu futur: aprofitament de les estructures o desaparició. En aquest acte es presentaran diferents alternatives amb la intenció d’oferir elements de judici sobre el tema.
Organitzadors: USLA / Ateneu Santfeliuenc

*Cimentera Sànsion.
Fotògraf, G. C. Amorós.*

Xerrada - Debat sobre el Parc Agrari: usos agrícoles i patrimonials dintre d’un espai natural

Dimecres 28 de setembre, 19 h

Centre Cívic Les Tovalloles

Donarem a conèixer les tasques que es fan dia a dia al parc amb l’objectiu de preservar i promoure els usos agrícoles, patrimonials i futurs dintre de l’entorn natural que envolta la vall baixa del Llobregat.
Organitzador: Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat

*Parc Agrari del
Baix Llobregat.
Fotògraf, J. Mallofré.*

La vida quotidiana a Santa Creu d’Olorda. Els testimonis de qui van ser veïns i veïnes

Divendres 30 de setembre, 19 h

Agrupació Excursionista Sant Llorenç (c. Torras i Bages, 13)

Xerrada amb persones que van viure a les diferents masies de Collserola i després van haver de baixar a Sant Feliu per anar a l’escola o per treballar.
Organitzadors: Agrupació Excursionista Sant Llorenç i ARES

ACTIVITATS PER A CENTRES EDUCATIUS

Secrets del Sant Feliu de Llobregat de 1916

Gimcana creada pels alumnes de secundària del col·legi Mare de Déu de la Mercè, i basada en el Sant Feliu de fa un segle. Els mateixos alumnes us ajudaran a completar les proves i a descobrir d'una manera divertida com es vivia al Sant Feliu de 1916.

Informació i reserves:
setmanapatrimonisf@gmail.com
Organitzador: col·legi Mare de Déu de la Mercè

Visita a les restes arqueològiques de la Penya del Moro

Excursió on descobrirem els aspectes més rellevants dels habitants de la Península Ibèrica fa 2500 anys: habitatge, alimentació, vestit, oficis, artesanía, escriptura, creences, etc. Tot en un espai amb un alt valor natural i paisatgístic.

Informació i reserves:
setmanapatrimonisf@gmail.com
Organitzador: Arrels Locals

El patrimoni al teu costat

Activitat a l'aula per aprendre què és el patrimoni cultural i quines mostres tenim a Sant Feliu de Llobregat, d'una manera visual, divertida i dinàmica a través d'imatges i personatges del passat.

Informació i reserves:
setmanapatrimonisf@gmail.com
Organitzador: Arrels Locals

Jaciment de la Penya del Moro.

Material de les activitats educatives d'Arrels Locals.

Concurs de fotografia digital "Patrimoni de Sant Feliu de Llobregat"

Fins al 14 de setembre

Enguany el concurs de fotografia digital premiarà les millors imatges que incloguin elements recognoscibles del paisatge natural i arquitectònic de l'antic municipi de Santa Creu d'Olorda. Totes les fotografies participants s'exposaran a la Sala del Cigne del Palau Falguera. Consulta les bases a www.santfeliuabans.cat

Organitzadors: Creació 90, Fotògrafs de l'Ateneu i Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat

Liurament de premis a les persones guanyadores del concurs

Dissabte 1 d'octubre, 19 h

Palau Falguera (Sala del Cigne)

Cartell del Concurs de Fotografia 2016 per V. Abadia.

Altres activitats

Samarreta de la XXVI Caminada.

XXVI Caminada popular per l'antic terme de Santa Creu d'Olorda

Diumenge 25 de setembre, 9 h

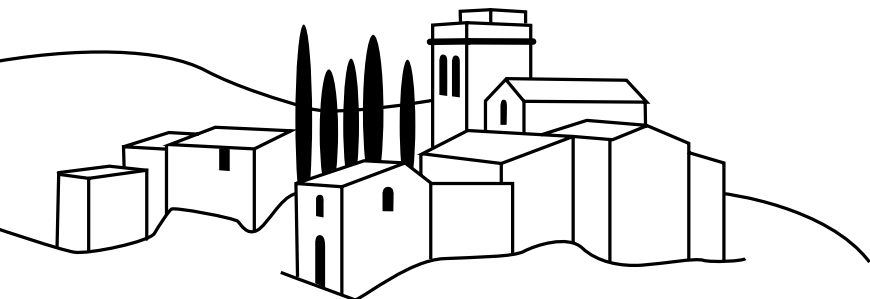
Punt de trobada: pl. Vila

Caminada passant per les diferents masies de Collserola del terme municipal de Santa Creu d'Olorda i Sant Feliu: ca n'Albareda, Torre Abadal, Can March, Can Ferriol, Torre del Bisbe, Can Parellada i la Salut. Dos recorreguts a escollir, un de 10 km aproximadament, i un altre d'uns 14 km.

Inscripcions: Del 19 al 23 de setembre, de 18.30 a 21 h, a la plaça de la Vila. Persones adultes, 7 €, menors de 12 anys, 6 €. El mateix dia, una hora abans de la sortida, a la plaça de la Vila. Persones adultes, 9 €, menors, de 12 anys, 6 €.

Aquest preu s'incrementarà en 1 € en concepte d'assegurança per a les persones que no estiguin en possessió de la targeta federativa.

Organitzador: Agrupació Excursionista Sant Llorenç

Conte *La Llegenda del cavaller Guillem d'Olorda, Violant de Bar i el Drac*

Dimecres 28 de setembre, 18 h

Sala dels Àustries del Palau Falguera

Violant de Bar és un personatge històric que va fer estada a Sant Feliu al 1380 i el cavaller Guillem és un personatge de llegenda inspirat en Guillem Dufort, que va lluitar contra el Drac d'Olorda per alliberar la bella Violant.

Organitzador: Colla de Geganters de Sant Feliu de Llobregat

El Cavaller Guillem i el drac.

Documental *Món de pagès (Masies de Sant Feliu de Llobregat)*

Dijous 29 de setembre, 19 h

CineBaix

Projecció del documental sobre el passat agrícola de la ciutat, obra de Joan Nicolau i Albert Roig. A continuació, xerrada amb els testimonis d'aquestes masies.

Organitzadors: CineBaix i Arrels Locals

Façana CineBaix. Fotògrafa, S. Requena.

Visita al Camí del Sagrament i a l'entorn de la cimitera Sànsion

Diumenge 2 d'octubre, 12.30 h

Punt de trobada: Palau Falguera

Muntats en un trenet turístic pujarem fins a l'entorn de la cimitera Sànsion, on el geòleg Jordi Corregidor farà una explicació sobre el Camí del Sagrament.

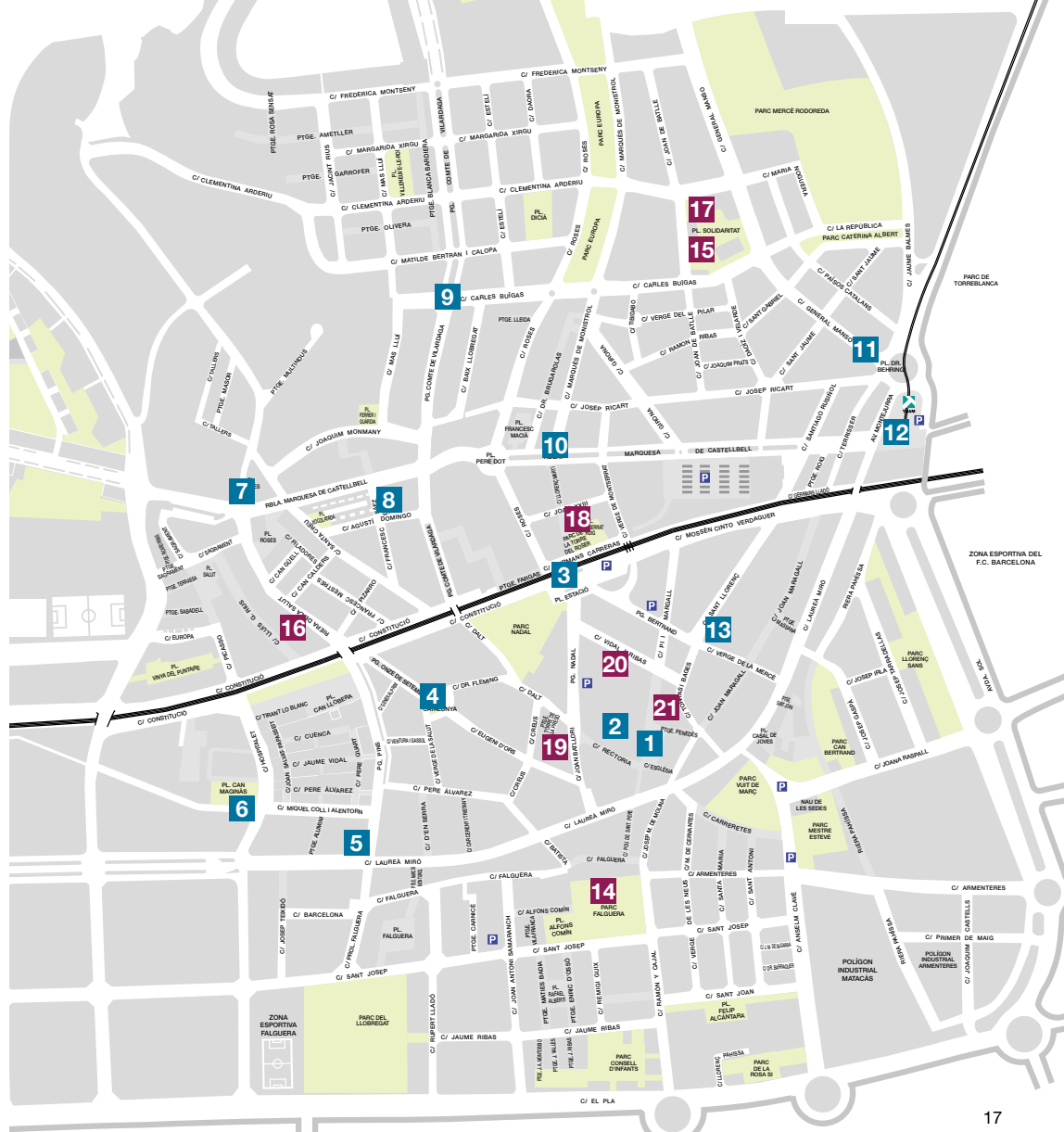
Organitzador: Arrels Locals

Exposició a l'aire lliure

Finestres al passat de Sant Feliu

- 1 Mapa de Santa Creu d'Olorda vs Sant Feliu de Llobregat**
pl. Vila
- 2 Cova d'Or**
Can Ricart
- 3 Parròquia de Santa Creu d'Olorda**
Estació
- 4 La Creu**
Pl. Catalunya – Onze de Setembre
- 5 Can Cuiàs**
Pont d'Alumini
- 6 Canal de la Infanta**
Pg. del Canal (Can Maginàs)
- 7 Ermita de la Salut**
Riera de la Salut – Marquesa Castellbell
- 8 Can Parellada**
Pl. Laujar Andarax
- 9 Pedrera de la Sàns**
C/ Carles Buigas – pg. Comte de Vilardaga
- 10 Troballes arqueològiques a Santa Creu d'Olorda**
Rbla. Marquesa de Castellbell – c/ Marquès de Monistrol
- 11 Ca n'Albareda**
C/ General Manso
- 12 Torre Abadal**
Trambaix
- 13 Torres de Dalt**
Col·legi Mare de Déu de la Mercè
- 14 Palau Falguera**
- 15 Centre Cívic Mas Lluí**
- 16 Centre Cívic Les Tovallolles**
- 17 Arxiu Comarcal del Baix Llobregat**
- 18 Biblioteca Montserrat Roig**
- 19 Cinebaix**
- 20 Ateneu Santfeliuenc**
- 21 Agrupació Excursionista Sant Llorenç**

Organització:

Ajuntament de
Sant Feliu
de Llobregat

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

ARCS
AGENCIJA DE RECERCA HISTÒRICA DE SANT FELIU

Amb la col·laboració de:

